

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ MOTERŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Progressive Alliance of America. Editor K. Petrikienė, Manager O. Šimoliuniūtė. Subscription: \$2.00 a year; \$1.00; single copy 15c.

Address: Moterų Balsas, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai VI.

RUGSĖJO-SEPTEMBER, 1922.

No. 9.

Amerikos Valdžia Ir Jos Įrankiai—Darbininkų "Vadai"

V. TAURAS.

Keistai dabar jaučiasi Amerikos kapitalistai.

Jie ir visagaliai, jie ir bespėkiai.

Amerikos kapitalui šiandieną garbė duoda visi kapitalistiniai kraštai. Nei Anglija, nei Japonija nedrįstų pati viena kirsti Amerikai į akį.

Galingas Amerikos kapitalas, kada jis kalbasi su kapitalistiniais užsieniais.

Galingas, rodosi, jis namie, kada jis kalbasi su darbininkais.

Jis turi drūtą puikiausiai ginkluotą armiją; jis turi atskirose valstijose šimtus tūkstančių milicijos; jam tarnauja gaujos juodųjų kazokų, (kurie vadinasi valstijos palicija), miestų paliciją ir tt.

Amerikos kapitalui tarnauja pora milijonų liuosnorių juodašimčių, kurie vadinasi Amerikos legionais, Ku Klux Klanais, piliečių sargybomis (vigilantes committees), ir tt. ir tt.

Tai yra milžiniška prievartos mašina, kuri atviruose susikirtimuose lengvai supliktų streikuojančius gelžkeliečius, angliakasius.

Ir prezidentas Hardingas ne sykį grumojosi įsukti tą mašiną prieš streikininkus. Jis savininkam liepė atidaryti kasyklas. Jis atsišaukė į "gerus piliečius" streiklaužius. Jis žadėjo pasiųsti, kiek tik reikės, kareivių, kad apgint streiklaužius.

Kai kurie savininkai paklausė Hardingo, atidarė savo kasyklas. Bet anglies

kaip nēr, taip nēr. Patys Penssylvanijos, Indianos ir kitų valstijų gubernatoriai jam pranešė, kad tai bergzdžias darbas. Kur reikia milijono patyrusių, mokančių darbą angliakasių, ten saujelė sugrubnagių streiklaužių, tai tik juokas. Ne tik anglies nepagamina, bet tas pačias kasyklas gadina.

Streikuojanti angliakasiai nepaisė, kad kapitalo batlaižė valdžia perkūnais svaido į juos. Angliakasiai žinojo, kad armija savo durtuvais neprikas anglies. Jie buvo pasiryžę ir toliau kovoti. Ir tai buvo geriausia proga angliakasiams streiką laimėti.

Bet čia suskubo kapitalistams į talką angliakasių vadai, Lewis ir kompanija. Clevelando konferencijoje jie dūrė peiliu iš užpakalio kasikam minkštosios anglies. Jie susiderėjo su kasyklų kapitalistais. Jie numetė į užpečkį angliakasių reikalavimą sutrumpinti darbo dieną iki šešių valandų; jie nuvedė minkštųjų kasyklų mainierius atgal į darbą, dirbti senomis sąlygomis iki 1923 m. balandžio 1 d. O tuo tarpu tie vadai—mekleriai drauge su kapitalistais sutaisysią naują planą, kiek valandų ir už kiek mokesnio turės dirbti angliakasiai toliau, po 1923 balandžio 1 d. Ir, žinoma, vadai susiderės su darbininkų išnaudotojais, bet susiderės ne darbininkų naudai.

Amerikos kapitalas lengviau atsiduso, kad taip pavyko apsukti angliakasius, pralaužti spragą jų eilėse. Dabar minkštųjų kasyklų mainieriai jau dirba, ir tuom

laužo streiką kietųjų kasyklų mainierių.

Streikas kietųjų kasyklų mainierių dar nepabaigtas. Bet ir juos geltonieji vadai sutiktų parduoti tokiomis sąlygomis, kaip pardavė Clevelande minkštųjų kasyklų darbininkus. Tik kietosios anglies baronai dar atkaklesni.

Valdžia grumoją kietosios anglies streikininkam. Senatoriai duoda sumanymų paimti kietąsias kasyklas į valdžios rankas ir varu priversti angliakasius dirbti. Verčia tik darbininkus nusileisti, o apie nusileidimą iš savininkų pusės, tai nė burbt.

Tuo gi tarpu tūkstančiai fabriku ir dirbtuvių turi uždaryti savo duris, sustoti dirbus; trūksta anglies; spekuliantai lupa dvigubą, trigubą kainą; visai nepaiso Washingtono valdininkų gerų norų, kad anglis būtų žmoniška kaina pardavinėjama.

Kapitalistinės valstybės valdžia tai yra tos šalies kapitalistų klasės pildomasai komitetas. Valdžia žiūri bendrų reikalų visos šalies kapitalistų. Bet tam tikri galingi trustai, tam tikros galingos pramonės dažnai neklauso net savo valdžios, savo klasės pildomojo komiteto.

Prezidentas Hardingas, kaip žinoma, liepos pabaigoj įsakė gelžkelių dirbtuvių streikininkam tuoj grįžti į darbą, o gelžkelių kompanijom įsakė suteikti jiems tokias pat darbo valandas, tokį pat uždarbį ir tokias pat vyresnybės (užsitarnavimo) teises, kokias jie turėjo pirm streiko. O kokiomis sąlygomis darbininkai turės dirbti toliau, tai nuspręs kapitalistinė Gelžkelių Darbo Komisija.

Geltonieji streikininkų vadai, Jewell ir kompanija, mielai sutiko su pono Hardingo pasiūlymu. Vadai, mat, veržte veržiasi, kad kuo greičiausia užbaigti streiką ir nepakenkti buržuazijai.

Bet gelžkelių kompanijos spiovė ir į Hardingo paliepimą. Pasakė: Nesutiksime pripažinti streikininkam vyresnybės (užsitarnavimo) teises. Laikysime streiklaužius darbe, o jeigu streikininkai grįžš, tai gaus tik tiek vietų, kiek liks nuo streiklaužių.

Ir nužemintas tarnas stambiojo kapitalo, ponas Hardingas persigando; skubiai apsisvertė ragožium ir išleido naują manifestą, kad streikininkai turi grįžti darban be vyresnybės teisių, tai yra, kaip visai nauji darbininkai. Tegul, girdi, pasikui viską išsprendžia Gelžkelių Darbo Komisija.

Toks, krupčiojantis prieš kapitalo tuzus Harding., tačiau, labai drąsiai ir žiauriai kalba prieš streikininkus. Jis bruka gelžkeliam armiją, padėdamas jiems laužyti streiką; jis apsiartydamas grumoją gelžkelių dirbtuvių streikininkam.

Tokie Hardingo ir jo valdžios žingsniai turėtų ir aklam darbininkui atidaryti akis ir parodyti, kieno reikalus gina kapitalistinė valdžia. Ir eiliniai gelžkelių darbininkai, Mašinistų, Konduktorių, Pečkurių ir kitų Brolijų nariai įvairiose vietose pietuose ir vakaruose eina į streiką, protestuodami prieš laikymą darbavietėse ginkluotų sargybinių, prieš važinėjimą sugedusiais garvežiais ir išklibusiais vagonais. Brolijų apačiose randasi noro išeiti į visuotiną streiką iš užuojautos streikuojantiems darbininkam gelžkelių dirbtuvių.

Bet ir čia, ko nepadarė valdžios grumojimai, milicija ir ginkluoti sargybiniai, tai padaro pardavikai gelžkeliečių vadai, Lee'ai, Stone'ai ir visa geltonoji kompanija. Jie griežtai uždraudžia streikuoti be vadų leidimo. Jie nuvarė atgal į darbą Santa Fe gelžkelio Brolijų narius, paskelbusius visuotiną streiką; jie sugrūdo atgal į darbą Chicago ir Alton gelžkelio Brolijų streikininkus. Jie grumoją išbraukti iš unijos tuos, kurie negrįš dirbti, tarnauti kompanijom, laužyti streiką gelžkelių dirbtuvių darbininkų.

O vis dar 400,000 gelžkelių dirbtuvių streikininkų laikosi, likdami vieni kovos lauke. Geltonieji vadai dar nedrįsta juos aiškiai ir išsykiu parduoti. O valdžios grumojimų šie kovojanti darbininkai nepaiso.

Valdžia galinga, o vis tik nepajėgia juos suvaryti atgal tokiomis sąlygomis, kokias teikia kapitalistai; o jeigu ir suvary-

tu, tai juk neprivers juos gerai dirbti. Tuo tarpu didesnė pusė garvežių sugedę, vagonai suklypę, signalai išgverę; nuolatinės nelaimės ant gelžkelių. Pūva galybė vaisių, grūdų ir daržovių pietuose ir vakaruose. Apsmukę gelžkeliai nepajėgia jų išvažioti. Ekspresiniai traukiniai ir tie vėluoja po 12 valandų ir daugiau. Nors anglies galima gauti toks mažytis biskelis, bet ir tos pačios anglies gelžkeliai neįstengia išvažioti į reikalingiausias vietas.

Gežkeliai su valdžios leidimu, priešingai ateivybės įstatymam, gabena sau streiklaužius iš užsienių. Namie gi jie samdo kunigus, studentus streiklaužiauti. Tačiau gelžkelių padėtis kas kartą eina blogyn ir blogyn. Ne taip lengva pavaduoti 400,000 mechanikų, darbininkų, žinančių savo darbą ir patyrusių.

Kada viskas gerai, ramu, tai didelė, augštai pramonėj išsivysčiusi šalis, tokia kaip Amerika, yra galinga. Bet užėjus stambiam streikam pamatinėse pramonės šakose, stojant darbininkam į griežtesnę, ilgesnę kovą, ta galinga mašina pasirodo baisiai jautri, ir greit ima klypti, smukti, tižti.

Štai kodėl ir kapitalo klapčiukai, geltonieji darbininkų vadai, taip bijo ilgų ir plačių, masinių streikų.

Negalėdama sulaužyti gelžkeliečių streiką, Hardingo valdžia nervuojasi; gaudo, areštuoja veikėjus Amerikos Darbininkų Partijos, tariamus "komunistus", kemsą į kalėjimą delegatus suvažiavimo Profesinių Sąjungų Švietimo Lygos. Tai, girdi, "raudonieji" kalti, kad įvyksta gelžkelių nelaimės, riaušies, streikai.

Bet, ištikrųjų, už streiką kaltas pats begėdiškas darbininkų išnaudojimas, nuolatinis sąlygų bloginimas. Už gelžkelių nelaimės beveik visuomet dabar kaltas ištizimas garvežių, vagonų, signalų.

Kad streikininkai gelžkelių dirbtuvių ir anglies kasyklų ilgai ir energingai kovojo, tai jiems turi būti dėkingi ir kitų darbų darbininkai. Jie vedė bei veda kovą ir kitų darbininkų. Taip antai, Plieno Trustas paskutinėmis dienomis pasibijojo panašių streikų ir pats pridėjo darbinink. 20 nuošimčių mokesnio. Tai reiškia, kad fabrikantai bent dalinai yra prispirti prie sienos.

Ponai Lewis'ai, Stone'ai ir kiti darbininkų pardavikai galės dar sykį kitą apskukti angliakasių, gelžkeliečių. Bet, žiūrint į dabartinius streikus, galimam tvirtinti, kad jau neilgai jie mulkins. Darosi darbininkam aišku, kad ir "demokratinė" respublika, ir tokie darbininkų "vadai"—tai tik kapitalo įrankiai.

Moterys Ir Revoliucinis Avangardas

JEANETTE D. PEARL.

Stovėdamas pirmose darbo eilėse, persiėmusiose tikslo aiškumu ir nesulaužomu pasiryžimu, pilnas pasitikėjimo minių jėga—revoliucinis avangardas šiandieninė draugijoje užima strategingiausią poziciją.

Ši pirmenybės pozicija, teikianti komunistam neišmatuojamų galimybių revoliuciniam veikimui tarp plačiųjų minių, su išto plaukiančia intelektuale stimuliacija, kurią įkvepia masinis veikimas,—teikia ryškiausią mediumą (būdą) artimam gyvenimo supratimui ir įvertinimui.

Revoliucinis avangardas, būdamas apdovanotas ta pirmenybe, yra, todėl, verčiamas rūpestingai naudoti šią strateginę poziciją komunizmo labui, t. y., tvėrimui naujo gyvenimo. Jis (komunizmas) turi rūpestingai rengtis, kad tinkamai apsišarvojus šiai užduočiai (įvykinimui komunizmo), kuriai reikalinga pašvęsti netik visą žinojimą, ir supratimą, bet taipgi kantrybę ir atjautimą (simpatiją).

Aptart klasių kovos pobūdį, padaryti tą aptarimą paprastu ir aiškių einamų

jų įvykių reiškiniais, nuveikti apatiją ir sukelti solidarumą, bendro veikimo pagalba paversti darbininkų gynimosi poziciją (už) puolimo frontu ir vesti tą bendro veikimo idėją į revoliucinę komunizmo vagą—yra tai tikslas revoliucinio avangardo.

Taip išlavintas ir išplėtotas avangardas negali realizuotis (atsirasti) viena nakčia. Jisai susiformuoja tiktai po didelių pasiaukojimų ir ilgo tarnavimo darbininkų judėjimui, kame išlieka vien tinkamieji; silpnieji gi—suklumpa ir tuoj esti išskiriami iš eilių.

Tiktai tie turi privilegiją komunizmui tarnauti, kurie yra apsišarvoję pakantos jėga, kurie sekmių nebijo ir esi pasiryžę tęsti kovą, nežiūrint valdančiosios klasės persekiojimų ir nežiūrint dar skaudesnių, negu persekiojimai, nesupratimų ir antagonizmo iš pačių draugų pusės.

Yra tai liūdnas faktas, kad palyginamai, taip maža proporcija moterų darbininkų naudojasi šia didžia proga, kurią komunistinis judėjimas teikia revoliuciniam laivinimuisi ir prityrimo įgijimui. Vos su keliom išimtim, skaičius moterų, aktingai dalyvaujančių komunistiniame judėjime, yra labai menkas, sulyginant jį su skaičium vyrų.

Visuose progresyviuose judėjimuose, apskritai kalbant, moterų veikimas visuomet buvo gana apribuotas. Delei moteries motinystės pareigų ir jos priklausomybės, pareinančios nuo motinystės, "civilizacijai" pavyko sulaikyti moterų progresą dar didesniai laipsnyj, negu vyrų darbininkų. Primityvio komunizmo laikais, moterys naudojosi tomis pat teisėmis, kaip ir vyrai; jos, todėl, ir progresavo lygiu tempu su vyrais. Šiągadininis komunizmas stato sau tikslu atsteigti visas moterų primityves teises, su visais priediniais patogumais, kuriuos moderninis palikimas teikia.

Visoki susiaurinimai, kuriuos civilizacija uždėjo ant moterų, kartu su neparakumais, gamtos uždėtais pavidale motinystės pareigų, ir iliūzijos, piešančios ženybinį gyvenimą, kaip dangišką prieglaudą—vi-

sa tai prisidėjo prie sulaikymo abelno moterų plėtojimosi progreso. Kur kas sunkiau yra įtraukti moteris į revoliucinio judėjimo sritį, negu vyrus. Vyrai yra ilgiau lanke socialę, politinę ir ekonominę mokyklą. Jie (vyrai) yra turėję artimesnį susisiekimą su minių santikiais, todėl didesnė vyrų dalis turi geresnį supratimą apie klasių besikirtimą ir lengviau pasiduoda įtraukimui į komunistinį judėjimą. Tas, betgi, nereiškia, kad vyrai būtų augštesni, kaip individualai. Istorija pilna įžymių moterų darbų visose pastangų šakose. Komunistinis judėjimas taipgi yra papuoštas vardais Rožės Luksemburg, Klaros Zetkinos, Aleksandros Kolontai ir daugelio kitų.

Proletarinė revoliucija, netaip, kaip buržujinė revoliucija, nelaiko moteris, kaip lyti, žemesnėmis už vyrus, todėl moterim nėra reikalo jieškoti išsiluosavimo lyties pamatų. Komunizmas teikia ekonominę liuosybę (ne moterų—tarnaičių lėšomis), lygią progą naudotis visomis priemonėmis, kurios tik moteriai tinkamos; laisvą naudojimąsi motinystės džiaugsmu; laisvę tinkamam kudikių auklėjimui, laisvę ir progą tveriamo darbo ir aktyvų dalyvumą įvairiose gyvenimo fazėse.

Moterys yra reikalingos būsimoj kovoj. Revoliucinis avangardas šaukia visas darbininkų klasės kovojančias moteris stoti į komunistinį judėjimą, į Darbininkų Partiją, stiprint ir jungti darbo jėgas ir semtis sau brangaus prityrimo, kurį revoliucinis judėjimas teikia visiems, aktingai dalyvaujantiems būsimos revoliucijos darbe.

Moterys išsilavinusios komunistiniame darbe, reikalingos nevien tik aktingam partijos darbui, bet jos taipgi reikalingos įėjimui į kiekvieną egzistuojančią moterų darbininkų organizaciją, kad ten esančias moteris įtraukus į revoliucinį judėjimą. Artimas moterų psichologijos studijavimas veda prie įsitikinimo, kad našiausia dirva komunistinei propagandai, tai nepriklausomos moterų organizacijos, kurios yra sutvertos komunistų, vedamos komunistų,

vienok neturinčios jokių organinių ryšių su Darbininkų Partija. Tokia organizacija gali tarnauti kaip prirengiamoji mokykla ir rekrūtavimo centras komunizmui. Didelė ir sėkmingai veikianti moterų darbininkų organizacija, išauklėta pastaraisiais keliais metais vienos kalbinės federacijos, dabar rengiasi dėtis prie Darbininkų Partijos.

Tarp penkių milijonų Amerikos darbininkų, susiorganizavusių į profesines sąjungas, apskaitoma, kad nedaugiau, kaip ketvirtadalis milijono tikrai ten yra moterų. Remiantis Washingtono Moterų Biuro duomenimis, mes matome, kad moterys sudaro visą trečdalį Amerikos dirbančiosios liaudies. Mes matome taipgi, kad moterys sudaro vien tik apie 5-8 nuošimčius profesinėse sąjungose, vietoj 33 nuošimčių. Aišku, todėl, kad svarbiausiai ko moterim reikia, tai supratimo organizacijos svarbos, žinojimo, kad ženyba neturi trukdyti darbininkų organizacijos. Moterų darbininkų atyžią nuolatos reikia kreipti į vis labiau didėjantį skaičių vedusių moterų, kurios yra priverstos grįžti į pramonės lauką ir tuomi patim kartu—apsižiūrėti savo namus.

Organizacinio prityrimo stoka, bailumo ir vienumos mėgimo pobūdis, nedrįsimas viešai išsireikšti, del amžiais slėgiamos sprespaudos,—vis tai verčia mus rimtai susirūpinti, jeigu mes norime patraukti didesnį moterų skaičių komunizmo labui. Yra pritirta, kad bendrose elementarinėse klasėse, kur mokosi vyrai ir moterys, moterys labai nedrįsta išsireikšti. Iš kitos gi pusės, kur moterys tik vienos mokosi, ten būna gana gyvų diskusijų. Žinoma, augštesnėse bendrose klasėse to nebūna.

Tikslas nepriklausomų moterų organizacijų nėra tai izoliavimas (atskyrimas) moterų, bet tokios organizacijos privalo tarnauti kaip rekrūtavimo stotys, kad sutraukus vienas moteris į krūvą, idant išsklaidyti jų nedrąsumą, padrąsinti jas dalyvauti kasdieninėse darbininkų kovose, sukelti jų klasinę sąmonę ir pastatyti jas greta revoliucinių darbo spēkų, kad jos ben-

drai vestų kovą su savo draugais darbininkais.

Nepriklausoma moterų organizacija, remta klasių kova, su krūvon šaukiančiais obalsiais ir kovos būdais, pritaikytais specifiskom sąlygom, esamom tose vietose, kur mes stengiamės kurti tokią organizaciją,—tarnautų kaip gatavas tiltas į Darbininkų Partiją. Šisai darbo planas, savo esmės didžiumoj, turėtų būti Darbininkų Partijos Moterų Komiteto žinyboj; vienok, reikia drąsinti prie šio darbo visas moteris, turinčias revoliucinio palinkimo.

Reikia kuogreičiausiai pradėti tarp moterų klasinio šelpimo kampaniją naudai moterų ir kūdikių streikų ar lokautų paliestose apygardose. Šiame atvėjy, mes tinkamai galime išnaudoti aukų rinkimui paskirtas dienas. Kartą per mėnesį, mažiausiai, mūsų moterys turėtų užsiimti aukų rinkimu darbininkų kovom. Nuolatinis kartojimas, mėnesis į mėnesį, tik vienos frazės: "gelbėkit streikierius", turėtų neapsakomą psichologinę vertę ant visos šalies moterų. Propagandos efektą nevisuomet galima matuoti rekrūtų skaičium. Sutvėrimas masėse revoliucinės psichologijos, kurios taip apgailėtinai stoka šioj šalyj, būtų žymiai pastūmėtas pirmyn per tokias aukų rinkimo dienas, kuriose dirbtų moterys, savo organizacijų vedamos. Be to, moterų socialius palinkimus galima sėkmingai naudoti kaip tolimesnes organizacinio darbo priemones: moterys lengvai gali surengti įvairių pasilinksminimų, nuo kurių pelnas gali finansuoti jų agitacijos ir švietimo darbą.

Nepriklausoma moterų organizacija, pašvėsta vien Rusijos šelpimui, turėtų didelės vertės, nors, žinoma, gana ribota veikimo dirva. Tokia organizacija negalėtų dalyvauti kasdieninėse darbo kovose, o tas kovas mes būtinau turime išnaudoti. Moterų organizacija, todėl, turi būti sutverta plačiais klasių kovos pamatais, kad ji galėtų aktingai dalyvauti visose fazėse kasdieninės darbininkų kovos ir tuomi patim kartu—veikti Rusijos šelpimo naudai.

Moterų darbininkų šelpimo organizacija galėtų tarnauti kaip mediumas sutraukimui apšviestiesnių moterų į aktingą bendradarbiavimą darbininkų naudai ir tuomi patim kartu tom moterim suteiktų progą naudotis prityrimo galimybėmis, kuriomis taip turtingas darbininkų judėjimas. Moterys, išsilavinę tokioj organizacijoj, tuoj suprastų, kad išganymo viltis tvylo ne taidoj ir klasių sutaikyme, bet plėtime ir gilnime kirtimosi, kad tuomi greičiau priartinus galą tam besikirtimui, panaikinant klasiės viešpatavimą, komunizmo pagalba. Moterys, persiėmusios tokiu supratimu, skatinamos dalyvavimu kasdieninėse darbo kovose, vis didesniais pulkais būtų traukiamos į revoliucines darbo eiles ir pasiimtų priedermes revoliucinio avangardo, tapdamos jo dalia, ir tuomi priartintų išsiliuosavimo dieną.

Vertė *Mislinčius...*

Vertėjo Prierašas. Su šio straipsnio autore negalima sutikti visame kame: pas ją nestoka vietomis ir feministinių motyvų, yra ir nenuosakumų revoliucinio judėjimo eigoj, yra ir klaidingų išvadų bei rekomendacijų. Pavyzdžiui, autorė stoja už tvėrimą nepriklausomų moterų organizacijų ir jų laikymą tokiomis, kad ten galėjus gauti darbininkų revoliuciniam darbui. Tokios organizacijos būsią "gatavas tiltas į Darbininkų Partiją." Tai tyro vandens feminizmas, turintis sufragizmo priemaišų. Mūsų tikslas turi būti ne tverti savystoves moterų organizacijas, bet ir jau esamas traukti į Darbininkų Partiją ir ten sudaryti moterų skyrius, atlikimui specialio darbo. Toki moterų skyriai Darbininkų Partijoj neturėtų būti kokiom tai autonominėm organizacijom, bet **nedalinama partijos dalia**, einančia partijos priedermes ir įsakymus, pildančia partijos discipliną. Tokių savystovių organizacijų nori tiktai feministės, kurios rūpinasi tiktai savo įtakos išlaikymu ir, kartais, savo kapryzų pravedimu. Laimė dar, kad tokia savystovė organizacija klauso partijos įsakymų, o jeigu

tokios organizacijos viršininkų galvose pradeda feministiniai gaidukai giedoti, tai ir visa organizacija velniop nueina.

Jeigu mes esame klasiniai susipratę darbininkai ir darbininkės, tai mes neturime rūpintis tvėrimu savystovių moterų organizacijų, "paremtų klasių kovos pamatais", bet traukti esamas į Darbininkų Partiją, kad visi ir visos bendrai galėtume mušti į vieną tašką, vadaujant vienam centrui. Tik tokia kova yra efektyvė. Mes dar manome sugrįžti prie šio klausimo savu laiku.

Yra ir daugiau vietų šiame traipsnyje, kurias reikėtų pajudinti-pakritikuoti. Vienok, mes tikime, kad tai atliks skaitytojos, kurios susidomės šiuo klausimu. Ir šį straipsnį, daugiausiai, verčiame tik todėl, kad iškėlus diskusijas kalbamuoju klausimu. Jau laikas būtų ir L.M.P.S.A. narėm pagalvoti apie jų organizacijos padarymą Amerikos Darbininkų Partijos dalia. Pasvarstykite apie tai, draugės, ir reiškite savo nuomones.

Mis-s.

Aš maniau, kad darbininkai savo būvį gali pagerinti tiktai per kovą, bet matomai apsirikau taip manydama. Pone Hermanienė tūlame susirinkime išaiškino, kad girdi, "Reikia darbininkus pratint prie gražių svetainių susirinkimams, gražesnių gyvenimo vietų ir t.t., tai darbininkai išmoks greičiau kovot už geresnį gyvenimą".

Sulyg tos ponios išvedimo, tai buržujės tik tam ir samdo tarnaites, kad jas pripratinus prie gražių kambarių ir kad tuomi jas atpratinus nuo tų lindynių, kuriose darbininkai gyvena.

Kaip nuo "socialistų", mes daugiau ir nesitikime.

* * *

Pirmuose Pirmojo Internacionalo suvažiavimuose Marksas nurodė, kad įtraukimas moteries į fabrikus ir dirbtuves, sutveriant vienoj pusėj baisiausią darbininkų klasiės skurdą, — skurdą, su kuriuom reikia kovoti, — kitoj gi pusėj, išves darbininkę iš siauro šeimninio rūpesčių regračio į plačią visuomeninio darbo areną ir sutvers sąlygas, kuriomis moterį padarys kovoti ja už revoliuciją ir komunizmą.

KODEL REKALINGAS DARBAS TARP MOTERŲ—DARBININKIŲ?

VĖSULA.

Kasdien auga ir aštrėja klasų kova, socialistinė revoliucija neišvengiama — tai pradeda suprasti vis platesnės darbininkų masės. Prieš komunistų partiją stovi klausimas, ar gali vieni vyrai darbininkai be darbininkų atsiekti savo tikslus? Atsakymas aiškus: ne.

Mes žinome, kad šiandien tik vienoj Europoj moterų yra 15 milijonais daugiau, negu vyrų. Ir didesnę proletariato dalį sudaro moterys. Jos jau seniai sykiu su pramonės augimu skaitlingomis miniomis yra traukiamos prie mašinų. Vokietijoje 1882 m. pramonėj dalyvavo 4,259,103 moterys, 1907 m. 9,492,881 moterys, didžiajam karui prasidėjus,—dar daugiau. Rusijoje, buržuazinių ekonomistų apskaitymu, iki karo metų, moterų uždirbančių sau duoną, buvo virš 2½ milijonų; 1914 m. darbininkų pramonėj buvo 36,8% 1917 m.—40,8%. Tie keli broožai mums aiškiai rodo, kaip sparčiai auga darbininkų skaičius. Ypatingai jis užaugo karo metu, kada vyrai, išėjusieji karan, visur buvo pakeisti moterimis. Jų skaičius dabar siekia daugiau 50%. Iš to aišku, kad ne tik negalimas galutinas proletariato laimėjimas, bet negalima ir sėkmingą kasdieninę kovą vesti, nedalyvaujant joje moterims-darbininkėms.

Susipratusieji darbininkai tą jau seniai pamatė. Darbininkų istorijos judėjime mes rasime daug kartų svarstant klausimą, kaip įtraukti į bendras organizacijas moterų mases. Vieni socialistai (oportunistai) rado galimu dalyvauti darbininkėms bendroje su buržuazinėmis moterimis organizacijose. Kiti buvo priešingi atviro darbo vedimui tarp darbininkų. Bet gyvenimas vertė juos, visų pirma Vokietijos s.-d., kur pramonė labai sparčiai auga ir traukia vis daugiau moterų, ne tik ginti jų reikalus, bet ir apskritai kreipti didesnę dėmę į darbą tarp moterų darbininkų ir jas organizuoti.

Vokietija 1891 m. pirmutinė stoja dar-

ban tarp moterų. Jų darbo rezultatai rodo moterų skaičiaus augimas Vokietijos socialdemokratų eilėse: 1907 m. buvo 10,000 darbininkų, o 1910 m. 82,000 d. Ir toliau jų skaičius didėjo, bet užėjus karui ir iškrypus s.-d. partijai iš darbininkų klesos kelio, partijos skilimas sutrukdė kiek darbą iki atsirado komunistų partija, kuri pastatė darbą į naujas vėžes.

Anglijoj, Amerikoj ir Francijoj darbininkų dalyvavimas bendroje su buržuazinėmis moterimis organizacijose davė tokių vaisių, kad ir dabar dar daug darbininkų paliko feminisčių pusę. Tose šalyse darbininkų skaičius klesiniam judėjime yra menkas.

III Internacionalas savo pirmuose kongresuose tuoj pakėlė klausimą apie būtiną darbą tarp moterų. Trečiasis kongresas, greta su antrąja tarptautine komunistų konferencija, patvirtinęs praeitų kongresų nutarimus, pripažino, "kad kaip valdžios užkariavimo, taip ir komunizmo įvykdymo proletariatas negali atsiekti, aktyviai toj kovoj nedalyvaujant plačioms moterų proletarijų ir pusiau-proletarijų masėms... Visur kur tik tiesiai stovi valdžios užkariavimo klausimas, komunistų partijos privalo turėti domėj tą didelį pavojų, kurį sudaro inertingos, neištrauktos į judėjimą darbininkų masės, darbininkų žmonos, tarnautojos, sodietės, neatsikračiusios dar nuo buržuazinės pasaulėžiūros, bažnyčios ir prietarų įtakos ir nesurištos tuo ar kitu būdu su didžiąja išliuosavimo kova del komunizmo. Neištrauktos į tą kovą Vakarų ir Rytų moterų masės yra neišvengiamas buržuazijos ramstis ir kontr-revoliucinės propagandos objektas. Vengrų revoliucijos prityrimas, kur nesusipratusios moterų masės sulošė tokią liūdną rolę, turi būti šiuo žvilgsniu persergėjimu kitų kraštų proletariatui!..."

Tai verčia ir Lietuvos Komunistų Par-

tiją energingai pradėti varyti darbą tarp moterų-darbininkių, kurio pradžia reikalinga sudaryti tam tikros draugių ir draugų iniciatyvos grupės, kaip jau yra kai kur sudaryta (pavyzdžiui, Vilniuj). Pradžia bus sunki, bet vaisių greitai pamatysime. Tuose kraštuose, kur darbas tarp moterų-darbininkių buvo anksčiau pradėtas, jau atsiekta puikių vaisių. Vokietijos komunistų partija jau turi apie 50,000 narių moterų, kas sudaro 10% viso narių skaičiaus. Maža valstybė Čekų-Slovakija, sugebėjo taip pastatyti darbą, kad moterų komunistų skaičius partijoje užaugo iki 20% tuo tarpu senoji social-demokratija turėjo vos 4%. Kita maža valstybė, Bulgarija, turi partijoje 8,000—10,000 moterų. Austrijos komunistų partijoje yra nuo 5—6,000 moterų. Rusija stovi pirmose komunistinio darbininkių judėjimo eilėse: joje yra apie 30% moterų. Be to Rusijos Komunistų Partijos moterų darbininkių skyriai spiečia aplink save 70,000 delegačių, atstovaujančių 4 milijonus nepartinių darbininkių.

Neseniai pradėtas darbas tarp daugiausia atsilikusių moterų-vergių, Rytų darbininkių, kurios per ilgus amžius ne tik nedalyvavo jokiam visuomenės gyvenime, bet būdamos visai nuošaliai, net savo veidą laikydavo uždengtą nuo žmonių, dabar meta senasias tradicijas, eina kartu su vyrais ir stoja bendron klesų kovon. Turkėstano respublikoje komunistų partijoje jau randasi 200 moterų. Moterų-darbininkių skyriai spiečia aplink save 4,000 darbininkių. Azerbeidžano respublikoj aplink moterų skyrius spiečiasi 22,000 moterų proletarių. Gruzijoj—2,500 darbininkių, organizuotų profesinėse sąjungose.

Iš to mes matome, kad daugely kraštų, kur pradėtas darbas tarp moterų-darbininkių, šiandien jau jos nebe svečiai organizacijose. Jų skaičius auga ir auga.

Taigi, ar reikalingas darbas tarp darbininkių, jau bereikalinga klausti. Tos šalys, kurios dar iki šiol svyravo, matydamos darbo pasekmes, stoja darban. Juo daugiau komunistų partija ves darbą tarp dar-

bininkių, juo labiau didės ir stiprės kova, juo greičiau ateis ir galutinas laimėjimas. Į darbą tarp moterų-darbininkių turi būti atkreipta didesnė dėmesio ir Lietuvos Komunistų Partijos.

(Iš L. "K.")

Social-Revoliucionierių Teismas

K. P.

Pradžioje birželio mėnesio šių metų Rusijoje prasidėjo teismas 47 socialrevoliucionierių partijos narių. Teisiami daugiausia minimos partijos vadai už įvairius kriminalius prasizengimus prieš sodiečius ir darbininkų respubliką.

Nuo pat caro nuvertimo socialrevoliucionierių partija eėjo ranka rankon su Rusijos ir Antantės buržuazija. Kerenskis, būdamas soc.-rev. partijos centralio kom. nariu, birželio mėnesį 1917 m. pradėjo smarkią karinę kampaniją, kuri Rusijos darbininkams lėšavo tūkstančius gyvasčių. Vėliau, įsikūrus darbininkų ir valstiečių respublikai, soc.-rev. partija vėl ranka rankon eėjo su vidutine ir užsienio imperialistų politika.

Archangelske, įsikūrus Sovietų valdžiai, soc.-rev. su Anglijos-Francijos laivynu ir kariuomenės pagalba nuvertė Sovietus, įsteigdami "demokratinę" valdžią. Laikė viešpatavimo, Archangelske "demokratiškos", komunistų ir jų šalininkų, eėjo masiniai žudymai.

Per ilgą laiką jie ištikimai rėmė kraugerį Kolčaką, kuris vėliau juos pačius išmetė iš valdžios sąstato.

Su Čecho-Slavijos legionierių pagalba, nuvertus Samaroj Sovietų valdžią, tūkstančiai Sovietų valdžios šalininkų likosi išudyta. Tuomet nereikėjo teismų nei tyrinėjimų, žudymas eėjo visu plotu. Vadovaujant soc.-rev. partijos vadui Černovui, 600 Sovietų valdžios darbininkų likosi Samaroj

sušaudyta. Teroras ėjo visu plotu, bet to jiems nepakako. Matydami, kad Sovietų valdžia stiprėjo, griebėsi už žudymo valdžios atskirų asmenų. Soc.-rev. partijos patvirtinimu, d. Leninas buvo bandomas nužudyti; Trockiui viskas buvo prirengta, bet ant jų nelaimės traukinys, kuriame Trockis važiavo pāsuko kitu keliu ir jų troškimai neišsipildė.

Karo nuvargytoj šalyj, jaučiant visur maisto trukumą, soc.-rev. partija ir čion savo bjauriu darbu prisidėjo. Jie dinamitavo tiltus, ardė gelžkelius, dinamitavo lokomotyvus ir t.t. Žodžiu, jie visur nuo pat Sovietų valdžios įsikurimo varė žudymo ir naikinimo darbą visoj šalyj, kad tik kaip nors nuvertus Sovietų valdžią. Jie dirbo po priedanga "už darbininkų" reikalus, o Antantė juos rėmė visais būdais. Galų gale jų sekėjams pasipiktinus visu tuo kruvinu darbu ir matant, kad tik Sovietų valdžia gina darbo minių reikalus, visa toji kruvina puota likosi atidengta, kontrrevoliucionierių vadai patraukta atsakomybėn už jų darbus.

Prasidėjus soc.-rev. vadų teismui, sududo, subruzdavo viso pasaulio buržuazija protestuoti prieš Sovietų valdžią, kam ji persekioja ir rengia teist "revoliucijos" vadus.

Įdomu, kad šioje šeimynoj, kuri protestuoja prieš teisimą kontrrevoliucijos vadų randasi socialistai, anarchistai, įvairaus plauko liberalai ir tt. ir tt. Visi jie išvien šaukia vardan žmoniškumo, vardan idejų, bet tie bjaurybės pamiršta anų masinius žudymus. Jie tuomet nešaukė "vardan žmoniškumo" paliaut tas žudynes.

Socialistų Antrasis ir Pustretysis Internacionalai, daugiausia tuo klausimu susirūpinę. Jie net savo atstovus laike tardymo buvo pasiuntę į Maskvą. Rodosi, kad jiems taip ir rūpi apginti tuos vadus, kurie "ištikimai" tarnauja proletarinei revoliucijai. Bet mes pažvelgkime plačiau. Tie patys vadai iš Anglijos Hendersonai, MacDonaldai ir kiti; iš Vokietijos Šeidmanai, Noskės, Kanckiai ir visa kompanija; Itali-

jos Seratį su savo sekėjais, Venderveldė, tas Belgijos karaliaus adjutantais ir visa eilė kitų iš Antrojo ir Pustrečio Internacionalų pastogės neprotestuota priešais teismą ir žudymą tikrųjų proletariato vadų. Mes nekalbėsime apie nužudymą draugų Libknechto, Luxemburg ir kitų, bet paimkime žudynes Pietinės Afrikos darbininkų. Juk tenais išžudyta šimtai, bet nei Antras, nei Pustretysis Internacionalai neprotestavo priešais tai. Paimkim Vengrijos, Ispanijos darbininkų žudynes priešais jas taip pat tie revoliucijos darkytojai neprotestuoja, nes tenais žudomi klesniniai sąmoningi darbininkai, o ne buržuazijos pastumdėliai.

Paimkim kad ir pačią Ameriką, čionai socialistai net šnipams į talką ateina, nurodant, kad tai ir anas yra komunistai. Mes jau nekalbam apie lietuvių socialistų spaudą, kur profesionalai šnipai joje bendradarbiauja.

Sudėjus visa tai krūvon, matome, kad buržuazija nustojusi vyltines ginklu nuvertinti Sovietų valdžią. Jiems reikalingi tam tikros rūšies "revoliucionieriai", kurie tą visą darbą galėtų atlikti, o jais tai ir yra Soc.—rev. partija. Toji partija prisidengusi darbininkų reikalais varė kontrrevoliucinį darbą, bet ji šiandien teisama ir proletariatas neša jai teisingą nuosprendį.

Soc. rev.—Partijos vadų teismas, tai nėra atskirų asmenų teismas, bet teismas klesų. Proletariatas teisia buržuaziją ir todėl pasigailėjimo negali būti.

Revoliucijos Tribunalas dalį teisiamųjų pasmerkė mirčiai, dalį kalėti, o kitus išteisino, bet nusmerktiems mirtin, Rusijos Komunistų Partijos Centralis Komitetas, mirties bausmę pakeitė kalėjimu su ta išlyga, kad Soc.—rev. Partija paliautų variusi terorą.

Rusijos liaudis mokėjo apsidirbti su užsienio imperialistais, mokės apveikt ir visus likusius kontrrevoliucijos gaivalus.

“Moterų Balso” Redakcijai

Kopija “Vilnius” ir “Laisvės” Redakcijoms.

Gerbiamoji Redakcija!

Teiksitės savo laikraštyj suteikti vietas šiam pareiškimui:

1) Kadangi “Lietuvos Politinių Kalinių Gelbėjimo Fondas” yra tų asmenų rankose ir po tos draugijos (Liet. Mot. Progres. Sus. Amer.) Pild. Komiteto kontrole, kurie ir kuris nusistatę yra ir eina prieš Kominterno įsakymus, nesutinka su jo nustatyta taktika ir eina prieš Amer. Darbininkų Partiją ir tuo būdu griaua, kenkia ir neša suirutes į revoliucinį darbininkų frontą Amerikoje;

2) Kadangi “Liet. Pol. Kal. Gelb. Fondas” vardu aukas berenkant ir po darbininkų kolonijas bevažinėjant, tuo būdu naudojama Lietuvos politinių kalinių vardu, kad savo siaurai frakcinius, klasinį darbininkų judėjimą dezorganizuojančius, tikslus atsiekti ir savo klaidingas pozicijas sustiprinti;

3) Kadangi Centralis Lietuvos Raudon. Kryžius baltojo teroro kankiniams gelbėti yra tokia Lietuvos darbininkų organizacija, kuri nėra šalininke nė tos Amerikos darbininkų sriovės, kuri grupuojasi “Amerikos Darbininkų Sąjungoj” ir aplink jai artimą “Darbininkų Tiesą” ir dalinai “Moterų Balso”;

4) Kadangi Lietuvos politinių kalinių tarpe, kaip ir aplamai Lietuvos revoliucinių darbininkų tarpe, nėra tokių, kurie virš minėtą sriovę ir jos taktiką remtų ir jai pritartų, o, kaip politiniai kaliniai, podraug su juos atstovaujančiu Liet. Raud. Kryž. b. t. k. g., o taip pat visa Lietuvos revoliucinė darbininkų klasė yra Kominterno ir, tuom pat, Amer. Darbininkų Partijos pozicijų šalininkais,—

Visą viršminėtą domėj turint, Centr. Liet. Raud. Kryž. b. t. k. g., kaipo 300 Lietuvos politinių kalinių atstovas, šiuom viešai pareiškia, kad —

“Lietuvos Politiniams Kaliniams Gelbėti Fondo”, kuris yra po LMPS. Pild. Komiteto kontrole, nė kita kokia Lietuvos darbininkų organizacija ar partija nėra įgaliausi virš minėtam tikslui aukų rinkti ar Liet. politinių kalinių vardu kalbėti ar jais remtis.

Kadangi “Liet. Pol. Kal. Gelb. Fondas” objektyviai ir faktinai imant yra ir buvo taja organizacija, po priedanga kurios atlikta ir lig šiol atliekama labai kenksmingas Amerikos darbininkų klasės kovai ir judėjimui darbas, tai C. Liet. R. Kr. b. t. k. g. šiuo pareiškia, kad nuo viršminėto “L. P. K. G. F.” toliau net negali priimti aukų, apie ką Amerikos darbininkams ir pranešame.

Podaug Am. liet. darbininkų visuomenei pranešame, kad dabar Amerikoje vienišė ir pilnateise mūsų atstovybe yra “Lietuvos Draugų Atstovybė”, kurios pirmininku yra Bendoravičius, išdininku V. Paukštys, sekretorium K. Steponavičius ir į kurią įeina atstovai didžiausių masinių darbininkų organizacijų — ALDLD., ADP. ir privalėtų įeiti LMPSA. atstovės.

Del LMPS. atstovių į Lietuvos Draugų Atstovybę įėjimo mes pareiškiamo, kad visais atžvilgiais šios organizacijos atstovės Liet. Draugų Atstovybėj pageidaujamos, bet tik ta sąlyga, kad LMPS. Pild. Komitetas atsisakytų nuo savo klaidingos pozicijos, neitų prieš Kominterno instrukcijas ir nurodymus ir į Lietuvos Draugų Atstovybę įėję netęstų darbininkų klasei ir tuom pat Liet. darb. klasei kenksmingo darbo. Šis mūsų nusistatymas yra griežtas.

Mums **brangus** yra, Draugai Amerikiečiai, jūsų kiekvienas kruvinu prakaitu uždirbtas ir Lietuvos darb. klasės reikalams paaukuotas centas, doleris, nes tuo būdu galime išgelbėti ne vieną darbininkų klasei brangią kovotojo gyvastį, bet mums **daug brangesni** yra tie principai, už kuriuos galvas suklojo ir tebekloja tūkstančiai, šimtai tūkstančių visų šalių proletarų, už kuriuos 300 suvirš gyvasčių paaukavo ir Lietuvos

darbininkų klasė, už kuriuos šimtai kankinas Lietuvos katorgose, kalėjimuose ir koncentracijos logeriuose, už kuriuos, jei reikės, pasirengę visi iki paskutinio kraujo lašo kovoti —laimėti ar žūti!

Todel, Amerikos draugai darbininkai, supraskite ir įsivaizduokite, kokis neįtikus jausmas mus apima, kuomet net šio darbo monopolizatoriais nrovi būti tie Amerikos draugai, kurių dabartinę atkaklaus užsispyrimo poziciją mes skaitome sau ne tik svetimą, bet labai klaidinga ir net griežtai smerktina. Todel, kaip pačios aukos nebūtų brangios, bet nė mūsų darbininkų-revoliucionierių principai, nė proletarinė etika neleidžia mums pristi pagelbos nuo tų draugų, kurie užima mums priešingą poziciją, nes tie, kurie kovoja prieš Kominterną ir ADP. poziciją, tie kovoja ir prieš Lietuvos Darbininkų klasės, ir tuom pat politinių kalinių, poziciją.

Todel, nors šis mūsų pareiškimas kam gal labai nemaloniui ar net "netaktiškai" išrodyti, bet mes norime būti iki galo atvirais.

Ypač tai gal nepatiks kai kurioms draugėms LMPS., kurių didžiuma, neabejojame nuoširdžiai dėjos ir toliau norėtų dėtis prie Lietuvos politinių kalinių gelbėjimo darbo ir šioj srityj nemažiau yra pasidarbavusios.

Bet mes žinome ir tai, kad virš minėtas LPKGF. buvo ir tebėra naudojamas, kaipo tam tikra organizacija virš minėtomis klaidingoms pozicijoms sustiprinti, kad LMP. Susivienijime esama dviejų sriovių, kurių viena remia teisingą ir mums artimą "Vilnies", "Laisvės"—ADP. poziciją, ir kita, kuri inksta pre griežtai smerktinos "Darbininkų Tiesos" pozicijos.

Mes būtume patenkinti, kad šis mūsų laiškas būtų dar vienu iš tų laiškų, kuris paskatintų drauges-tiesietes, kad jos dar sykį ir dar sykį pagalvotų apie savo užimtąją poziciją ir, tarp kitko, prisimintų ir tai, kad tai jų pozicijai suvisu svetimi yra ir nepritaria ir Lietuvos katorgose bei kalėjimuose, ir aplamai revoliucijos ir kovos ugnij užgrūdyti Lietuvos darbininkai.

Draugėms gi "vilnietėms" "laisvietėms" — ADP. šalininkėms — su nenuilstančia "Moterų Balso" redaktore drauge Petrikiene priešakyj, te būna tai paskatintu dar su didesne energija darbuotis, ginti savo, podraug ir mūsų, pozicijas ir atsidėjus aiškinti klystančioms draugėms jų klaidas ir jų nuklydimus į "kairumo" šuntačius.

Mes norime būt atvirais ir logingais iki galo. Todel mes manome, kad "LPKG. Fondas" visą savo išdą tuojaus privalo atiduoti "Lietuvos Draugų Atstovybei" ir tuom paliauti egzistavimą. Tolimesnį "LKP GF." veikimą, mūsų šio laiško neatbojimą, aukų seperatišką nuo Lietuvos Draugų Atstovybės virš minėtam Fondui rinkimą mes skaitytume sauvališku ir negeistinu darbu ir tuo klausimu priversti būtume atsišaukti į Amerikos darbininkus.

Jei virš minėtas sąlygas ir mūsų pastabas LMPS. Pild. Kom. priims—gali jis tuojaus savo atstoves pasiųsti į Lietuvos Draugų Atstovybę. Mes neabejojame, kad toksai LMPS. KP. žygis, kaip Amerikos disciplinuotos darbininkų klasės, taip ir pačios Lietuvos Draugų Atstovybės bus maloniiai sutiktas. Mes čia galėsime vien pasidžiaugti.

Lietuvos Politinių Kalinių Gelbėjimo Fondą likviduojant, mūsų paskutiniu žodžiu yra:

Draugai, kurie klysdami ar kitų klaidinami, norėjote virš minėtą Fondą panaudoti savo klaidingų pozicijų sustiprinimui, mes šiuo iš jūsų silpnų argumentų atsime name vieną, būtent tą, kuriuo jūs operuodate savo prakalbose: "Mes esame Lietuvos politinių kalinių draugai—aukuokime jiems"—nes Lietuvos pol. kaliniai yra tokie kaliniai, kurie jūsų taktikai nepritaria.

Toms draugėms (r draugams), kurios iš tikros širdies Liet. politinių kalinių ir aplamai baltojo teroro kankiniams aukas rinkdavo ir šioj srityj darbavosi, kitų savaimingų minčių ir neturėdamos, ir visiems šiam tikslui aukavusiems, mes galime tarti vien nuoširdų darbininkišką ačiu! Kiekvie-

nas Jūsų Draugai centas virs sunkiais akmenimis ant Lietuvos—buržuaziniai-kapitalistinės Lietuvos kapo.

Galop, mes karštai tikimės, kad mes būsime Amerikos draugų suprasti, mūsų šis balsas įvertintas, kad Lietuvos Draugų Atstovybė bus visokeriopu būdu remiama ir jai aukuojama ir kad LMPS. Pild. Komitetas netrukus turės savo atstoves Lietuvos Draugų Atstovybėj, kad LMPS. eilinės draugės-darbininkės ir kuopos paveiks į savo Centrą, kad ir jis eitų organizuotų pasaulio proletarių keliais ir išsižadės prieškominterninės taktikos.

Centralis Lietuvos Raudonasis Kryžius
baltojo teroro kankiniams gelbėti.

(Antspauda.)

Pirm. K. Šalimūnas,
Sokr. K. Aušrotas.

Kaunas, Liepos 24 d., 1922.

Ar Ištikro Lietuvoje Tokia Didelė Visuomeninė Pažanga, Kokią "Naujienos" Skelbia?

DAUSA.

"Naujienų" geguž. 31 dieną (N.127) yra įdėtas straipsnis: "Visuomeninė pažanga Lietuvoje". To straipsnio autor. (L. T. B.) taip sau gražiai vaizduoja dabartinės Lietuvos "tvarką" ir visuomeninę "pažangą", kad Lietuvoje gyvenančiam darbininkui perskaičius tą straipsnį kaktą suraukus prisieina nusijuokti iš tokio idealizavimo visuomeninės "pažangos". Ir drysk tu žmogus tokią fantaziją tverti ir dar "socialistinio" laikraščio skiltyse. Be abejo reik pripažinti, kad pažanga yra, bet kokioj visuomenėj? Buržuazinėj visuomenėj tai yra pažanga. Ji miestuose turi užėmus didžiausius namus, jos rankoj teatrai, jos rankoj dailė, jos rankoj mokyklos ir tt. Rašo autorius, girdi sako sugrižus Lietuvon nebegalima pažinti sodžių ir miestų, girdi sako visus atgyjimos, organizacijos, džiaugsmas "laisvę" ir tt. Tai bent pasakyta. Ištikro, sodžių daugelyj vietų nepažintų, nes

karo sudeginti, miestuose namai apgriauta, laukai pilni apkasų ir tranšėjų basų, sodnai ir sodnėliai išlaužyti, iškirsti. Žmonės skursta, o "krikščioniška"—buržuazinė vyriausybė ir atydos neatkreipia į tai. Miestai ir miesteliai paskendę smarvėje. Krikščioniškoje Lietuvoje pilni dvarai degtinės bravorų, o darbininkai badu miršta. Prieš karą, kur buvo 1 monoplis, dabar trys ir keturi, smuklių kur buvo 3, dabar 20—25. Žmogžudysčių, kur retai atsikartodavo, dabar veik kas savaitę, kuriuos patys žmonės net į Latviją pėdomis nuseka. Ogi vogimų daugybė. Organizacijų tai kaip grybų po lietaus Sodžiuose ir miesteliuose, visur tai "Pavaserininkų" tai "Rutiečių" tai "Šv. Kazimiero draugijos" ir daugybė kitų datvokų įstaigų. Tuo tarpu laisvaminčiai, socialistinė jaumuomenė arba kalėjimuose, arba po budria akimi žandaro. Darbininkai savo varginga padėčia ar bedarbe tik ašaras barsto, o (L. J. B.) rašo apie džiaugsmo tryškimą. Tiesa nereik užginti, kad buržuazija tai tikrai iš džiaugsmo rankas trina, gali būti, kad autorius tą luomą ir omeny turėjo, tik nepasakė koks luomas taip džiaugsmą traiško.

Paskiau, tiek daug rašo apie švietimo dalykus, kad rodos jau kultūringiausia būtų šalis. Jis pažymi, kad Lietuvoj mokina si dideli ir maži. Rašo, kad vaikų lanko praded. mokyklą į 200,000, į 13,000 vidurinių ir dar neužmiršta su kanoniškais įstatais Lietuvos universiteto į 600 stud. Bet ar tai jau visas jaunimas ir visi vaikai lanko tas mokyklas O, nevisi! Toli gražu apie tokią gražią svajonės būvimą tikrenybėj: jeigu valstybė rūpintūsi pirmoj eilėj apšvieta, o ne militarizmu, tai kitaip dalykai stovėtų. Jei mokslas būtų neapmokamas ir geresnis moksleiviams materialis padėjimas, tai moksleivių skaičius būtų 2—3 syk didesnis. Dabar mokintis Lietuvoj tik tas gali, keno stora kišenė. Mokintis tik gali buožių sūneliai, o ne darbininkų vaikai.

Kuomet vidur. mokyk. moksleivio gyvenimas į metus apeina, į 7—8000 auksinų,

o darbininko šeimyna tegal uždirbti abelnai tik 4—5000 auksinų į metus, tai kokiologi būdu darbininko vaikas gali lankyti augštesniąją mokyklą? Nėra jokio būdo, kaip tik krauti buržuazijai turtus. Paskiau, jei jau tokia kulturinga Lietuva su savo skaitlinga smulkiaja buržuazija, tai kodelgi tik po 2-4 puslapėlius teisleidžia 3-4 laikr. ir tai tik pusė su skelbimais įvairių firmų, kuomet Anglijos, ar Vokietijos darbininkai, kurie tik džiaugias duonos kasnį gavę turi daug didesnę kasdieninę literat-laikraščius?

Toliau autorius iš džiaugsmo rankas trina iš blaivybės augimo, kuomet Lietuvoj jos veik visai nebeliko, o paskendo degtinės tvane net blaivininkų patys karštieji ir tvirtieji šulai-vadai. Dailės Ačiu "jam" irgi kaip ir nesiamto niekur (jei bent kur yra tai ministerių ar kitų ponų kambariuose).

Dargi autor. net neužmiršo svarbiausio dalyko parašyti, tai **spekuliacijos** (biznio) kuris Lietuvoj ačiu "dievui" labai jau tvirtai įleido šaknis. Ir tų lengvadarbių, aukso gaudytojų skaičius jau diktokas, čia tai tikra tiesa pasakyta.

Toliau autorius džiaugiasi ir taip širdingai idealizuoja skautį organizacijos (labai gaila, kad dar šaulius užmiršo—darbininkų kilpą), kurie ateityje galės smaugti su ginklu rankoje fabriko ar dvaro darbininkus, nes juos to tik ir temokina—tos idealingos buržuazijai ir kunigams priklausomybės. Tai bent džiaugsmas! Sveiko proto džiaugsmas. Taip pat daug būtų galima primesti ir apie intelektualius žvilgsnius, tip apie tai plačiau kitą syk.

Taigi, tu žmogus ir sutaikyk pažiūros į Visuomeninę Pažiūrą.

Ar gali-gi tame visame susipratęs, blaivus žmogus matyti visuomeninę pažangą—lai tesprendžia kiekvienas sau. Lai sau giria tą "kriksčionišką" Lietuvą su gaujomis žandarų ir slaptų šnipų kas tik nori, lai idealizuoja ir fantazijas tveria Amerikos Lietuviams apie visuomeninę Lietuvoj "pažangą", o mes tik matykim priespau-

das, vargus, žandarų gaujas, plėšimus, girtuokliavimus, darbininkų vargus ir pilnus kalėjimus idealingų ir mokslo trokštančių žmonių.

Tuo trpu, mokyklose valdžia tveria šiaulius, perka ginklus, daro išlaidas, areštuoja arba iš mokyklos lauk gena socialistinę moksleiviją, kuomet tuo tarpu daugelis moksleivių sykį—2 syk į dieną tevalgo ir galop džiovos verčiami, ar pamišę neria už kaklo sau virvę, ar į kaktą paleidžia kulką, kad nelikus kitiems sunkenybe. O juk tokių atsitikių laikraščiai daug skelbia, o dar daugiau nepaskelbia. Tai vis "pažanga".

Ar šiaip, ar taip toji juoda dėmė amžinai liks užrašyta į istorijos lapus.

Ir reikia pabrėžti, kad iš Lietuvos laisvosios minties žmonės-socialistai bėga kur kas žino, nes nenori už geležinių storų grotų gyvius penėti. Ypač amerikiečiai lietuviai gailis sugryžę ir vėl atgal dauguma leidos į kelionę atgal, tai vis "pažangos" vaisiai!

Ar Verta Paklaustyti d. Angariečio Ir Likviduoti L. M. P. S.

M. KRASNITSKIENĖ.

Kaip man atrodo, tai neverta taip įsitikti į vieną ypatą ir manyt, kad d. A. neklaidingas, arba gerai apsvarstęs tą straipsnį rašė. Drg. A. taip-pat gali klaidingai rašyt ar kalbėt kaip ir kiekvienas žmogus padaro klaidas.

Drg. A. išpeikė mūs organizaciją kaip netinkamą darbininkėm ir nurodo ją likviduot-griaut, bet neduoda, nenurodo nieko naujesnio, naudingesnio, geresnio ir tam vanašiai. Tiesą sako: "Turėtų būt darbininkų susivienijimas, o ne progresiščių". Matyt, d. A. daug svarbos deda ant organizacijos vardo, o ne ant jos veikimo. Nors mes pasivadinsime ir komunistėmis, bet jeigu nieko neveiksime, tai ką tas reikš? Gal d. A. norėtų, kad L.M.

P.S. pasivadintų viso pasaulio moterų darbininkų susivienijimas ar tam panašiai?

Mes ir pačios suprantame, kad visų darbininkų ir darbininkų vienodi reikalai ir turime visi dirbt vienodą darbą ir išvien veikt prieš išnaudotojus, bet organizuotis kožna tauta atskirai, kadangi nedaugelis mūs mokame anglų kalbą arba kitas svetimas kalbas. Kam Europoj ne visi priguli į vieną komunistų kuopą? O kožna tauta turi kuopos. Kaip mes prigulėsime ir veiksime, jeigu nesuprantame kalbos? Ar kad žiopsot kaip kalba?

Mūs L.M.P.S. tai pradinė mokykla lietuvėm moterim, tai vienutėlė apšvietos įstaiga, per kurią ne viena moteris bei mergina prasilavino. Kurios nepriklauso į LMPS., tokių nei d. A. neprisitrauks į kovotojų eiles. Į šią organizaciją nepriklauso nė tautininkė, nė tikrosios davatkos, nė biznierkos. Jeigu kokia biznierka ir prisirašo per klaidą arba vėliaus biznį užsideda, tai greit apsižiūrėję, kad ne savo vietoj, pameta. Ši organizacija, galima sakyti, kad veik vienu darbininkų organizacija ir mes ją privalome auginti ir plauti, o ne griaut, kol neturime atsakantės. Gal laikui bėgant rasis geresnė, nauingesnė, bet dar nėra.

Drg. A. išbara, iškolioja LMPS. Pildomąjį Komitetą visai nereikalingai. Pats nebuvęs šioj šalyj, nematęs sąlygų nei aplinkybių. Kiekvienoj šalyj gal skirtingesnės sąlygos veikimui.

Mes d. Angarietį gerbiame kaipo veikėją, rašėją tarpe darbininkų, bet kožną jo patarimą negalime imti už šventą.

Drg. Angariečio straipsnis buvo rašytas "Laisvėj" apie L.M.P.S. likvidavimą ir t. t.

Nuo Red. Drgė M. K. klysta, manydama, kad toji mintis, kurią d. Angarietis populerizuoja, tai yra tiktai jo vieno tokis supratimas apie panašias organizacijas. Taktika, kurią Angarietis aiškina, yra Komunistų Internacionalo taktika linkui

panašių organizacijų. Drg. A. savo straipsnyj "Ar ne laikas permaintyti taktiką", tilpusiame "M. B." num. 3 š. m., sako:

"Tarpautinės moterų komunistų konferencijos nutarimu *tokių atskirų organizacijų neturi būt*. Prie politinių partijų gal (o kitur ir tur) būt skyriai darbui tarpe darbininkų ir valstiečių, — bet jokių atskirų draugijų neturi būt. Už tai ir turi būt pakelta klausimas ir apie L.M.P.S. likvidavimą".

Vadinasi, d. A. nestovi už visišką likvidavimą, bet už likvidavimą L.M.P.S., kaip atskiros moterų organizacijos ir prijungimą prie politinės partijos, kaip kad Kominterno nustatyta taktika šiuo klausimu.

Toliaus d. A. rašo "Laisvėj" (kurį jo straipsnį d. M. K. bando kritikuoti):

"Bet kadangi moterys darbininkės paprastai labiau atsilikusios nuo vyrų darbininkų, jos sunkiau įeina į organizacijas, prie darbininkų partijų, tveriami moterų skyriai, darbo vedimui tarpe darbininkų ir valstiečių. Tai ne atskiros partijos, ne atskiros organizacijos. Moterys darbininkės nesiorganizuoja skyrium, jos organizuojasi bendrose eilėse, tik moterų dalis specializuojasi darbe tarp moterų darbininkų ir valstiečių. O kad geriau darbas eitų, būna šaukiamos tam tikros moterų konferencijos, apimančios vienos šalies darbininkų partiją, arba viso pasaulio. Tokios konferencijos buvo ir prie Kominterno."

Viskas, ką mes galime paabejoti apie d. A. siulomą taktiką, tai ar nebūtų perstaigus tokis žingsnis dabartiniu laiku del S-mo? Kad jis būt nereikalingas, tai pas mus negali būt tos minties. Drgė M. K. sako: "Mes ir pačios suprantame, kad visų darbininkų ir darbininkų reikalai vienodi ir turime visi dirbt venodą darbą ir išvieno veikt prieš išnaudotojus, **bet organizuotis kožnai tautai atskirai** (mūsų paprakta.— Red.), kadangi nedaug iš mūs mokame anglų kalbą." Mes nenorime drgė M. K. įžeist, bet ji šiuomi savo argumentu pasako tą, ką pasakoja ir visi oportunistai. Jie visi sutinka ir sakosi kovoją už įvykinimą socializmo, tik ne tokiu būdu, kaip komunistai: "atskirai, ramiai, nes

kas Rusijoje tinkama ir gera, tas ne visur kitur tinka."

Mes žinome, kad revoliucinis judėjimas reikalauja stiprios spėkų koncentracijos ir geležinės disciplinos. Visi revoliuciniai elementai turi būt sujungti į vieną kūną kaip šalyje, taip ir šalyse. Per tai ir moterų darbininkų organizacijos, žiūrint komunistinėmis akimis, turi būt prijungta prie revoliucinio kūno, kad prisijungus reikalui, tas kūnas būtų tikras, jog jo visi sanariai veiks bendrai-harmoningai. Bet jeigu d. M. K. tokio kūno dar nemato Amerikoje, tai tik jos vienos tame yra kaltė.

Drgė M. K. teisinasi, kad nedaugelis supranta anglų kalbą, bet juk mes kalbame taja pačvia kalba, kaip ir mūsų vyrai darbininkai, tai negali būt baimės nesuskalbėjime.

"M. B." red. kviečia L.M.P.S. nares rišti šį klausimą per savo organą diskusijų formoj.

Darbininkės Moters Likimas Ir Jos Pereigos

F. KAZKEVIČIENĖ.

Šiandieninis darbininko padėjimas yra gana sunkus ir skaudus. Jis yra pilnas vargų ir nelaimių. Rodos, kad viskas, kas tik yra bloga, nemalonu, tai paskirta del darbo žmogaus, kuris daugiau nieko neprivalo matyt, kaip tik juodą, sunkų vargą. Bet pažvelgus į moteries darbininkės gyvenimą, atrandame jį dar sunkesniu. Pažvelgkime į moteries padėjimą šeimynoje ir ką mes ten rasime? Rasime, kad darbas ir rūpesčiai apkrauta visą laiką. Ji kapitalistiniame pasaulyj velka sunkesni gyvenimą, negu jos draugas vyras.

Kas tyrinėjo gilesnį senovės gyvenimą, tas žino, jog moteries padėjimas veik nuo žilos senovės buvo daug sunkesnis ir, jeigu norėtume į tų laikų padėjimą gilintis, būtų

galima daug daug tuo klausimu prirašyt, nurodant, kad veik pas visas tautas moteris buvo paverpta. Mes tuo klausimu neimsime daug kalbėti, kas skaitė istoriją, tas su tuom klausimu šiek tiek susipažinęs.

Dabar paimkime šiandieninį moteries darbininkės padėjimą, kuri turi eiti į dirbtuvę, kad tuomi prigelbėjus išmaitint šeimyną. Jinai per dieną dirbus sunkiai, parėjusi namoñ taip pat neranda atilsio. Jos gyvenimo butas neapžiūrėtas, kūdikiai taip pat apleisti, auga ant gatvės, viskas netvrajoj. Tokia moteris parėjusi iš darbo turi imtis už namų liubos, kad atvedus viską į tvarką ir prirengus maistą ir kitus reikmenis del rytojaus. Toks gyvenimas be laiko atima spėkas ir ne vieną be laiko nuvaro į kapus.

Taigi, darbininke moterie, apsvarstyk nors kartą, kodėl tavo toks skaudus likimas, kodėl tau kartu su tavo draugu paskirta tiktai juodas gyvenimas ir vargai? Gal tu manai, kad jau visuomet taip buvo ir turės būti? Ne, drauge darbininke, nemanyk taip, pasaulis yra visko pilnas, visko yra pakankamai, bet tas vskas šiandien yra prieinama tiktai del saujalės ištvirkusių dykaduonių, kurie tik tuomi gali pasinaudot, priverčiant milijonus jiems vergauti. Ju rankose šiandien visi gamtos turtais ir gerybės, jiems liksmybės, smagumai, palociai, puikus sodnai, gėlės ir viskas, kas tik yra malonu, o darbininkui: sunkus darbas, nedateklus, bedarbės, bjaurios gyvenimui lindyne ir ankstyba mirtis.

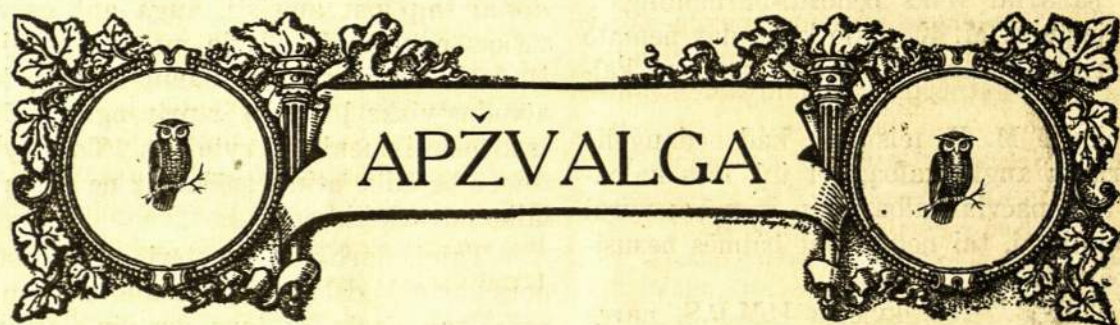
Išnaudotojams nepakanka nei to, jie kartas nuo karto surengia ir karus, kur milijonai gyvasčių turi žūt, kad anie galėtų užganėdint savo godumą ir per milijonų gyvastis ir skurdą įsigyt sau garbę. Laike karų, jie pašventintais ginklais stato darbininkus prieš tokius pat darbininkus, kad anie vieni kitiems varstyty durtuvais krūtines.

Tu, moterie, visa tai matai ir jauti, tu alpsti matant savo sūnus žūstant, bet kodėl gi tu neišaukli juos taip, kad jie visų to-

kių kapitalistinių puotų biaurėtušė ir atsiskaitanti tarnauti? Veikiausiai tu pasakysi, kad ir tu to visko nesupratai ir negalėjai tai išaiškinti savo vaikams. Taip, tas tiesa, kad tu neturėjai to supratimo. Tu buvai ir dabar tebėsi surišta nežinystės pančiais ir visokiais religijiniais prietarais, kure aukli vergus.

Dabar, moterie darbininke, negali išsiaiškinti nežinyste, dabar turi stengtis tą

viską suprast. Turi išmokyti suprast ir pažinti šaltinius, iš kurių kyla skurdas ir nedateklis, ir išmokyti prieš juos kovot. Visame pasaulyje darbininkai, tai supratę, organizuojasi. Ir tu turi stot kartu su jais, kad palengvintum jų sunkią kovą. Moterys, kartu su vyrais, turime organizuotis į vieną stiprų kūną po Trečiuoju Internacionalu ir visuomet būt pasišventusiais kareiviais dėl darbininkų klesos reikalų.

“NAŠLAITĖLIAMS DEŠIMTUKĄ”.

Taip klerikalų spauda nuolatos šaukia kaukydama iš nesusipratusių darbininkų sau aukų, o geraširdžiai darbininkai atjausdami našlaičių skaudų likimą, gausiai aukoja Lietuvos Raudonajam Kryžiui ir kitoms panašioms įstaigoms. Dabar pažvelgkime kaip tose įstaigose kūdikiai globojama. “Lietuvos Žinių” No. 71 rašo:

“Nuo 1919 m., pasak pirmiau buvusios lopšelio vedėjos, užsilikęs apie iš dviejų šimtų tik vienas kūdikis. Kiek įeina, tiek ir išeina iš čia. eJi pereiti per kūdikių kambarius, tai tarp dviejų dešimčių, keletą matysi gerai atrodant. Tai tie, kuriuos motinos ateidamos arba pačios lopšelyje begyvendamos savo krutimis maitina, arba tie, kurie tik kokią dieną dar; kaip atitraukti nuo motinos kruties ir pamesti. Jei taip tariant da nėra motinų užmiršę. Į kitus beveik visai nejauku žiūrėti — tai aiškiai jau pasmerkta mirtin: suliesėję, pasenėję, nugeltę, nužaliavę, stiklais pavirtusiomis akytėmis”.

Iš šio lopšelio vedėjos paaiškinimo matome kokis padėjimas yra valstybės prieglaudų įstaigose. Mes žinome, kad tenais randasi tik tarnaičių, sodžiaus, fabriko dar-

bininkų kūdikiai. Vardan jų gerovės, Lietuvos buožės ir jų klapčiukai iškaulina nemažai aukų, tik jomis tie našlaičiai nesinaudoja.

Mes turime atmint, kad panašus kūdikių likimas globoja nevieną ir iš susipratusių darbininkų tarpo. Šiandiena Lietuvoje pilni kalėjimai polintinių kalinių, kurių šeimynoms kito kelio nėra, kaip tik buržuazinės “prieglaudos” įstaigos. Todelei mūsų būtina pareiga visais būdais remti Lietuvos revoliucinį judėjimą, kuris tiktai gali prašalinti panašias įstaigas ir įsteigti pačių motinų globojamas ir valstybės lėšomis palaikomas tam, kad jose kūdikiai augtų.

Lietuvos darbininkai turi įsteigę Raudonąjį Kryžių baltojo teroro kankiniams gelbėti, kuris pirmiausiai rūpinasi kareiviais, darbininkais mažžemiais ir jų šeimynomis. Amerikoje Lietuvos Draugų Atstovybė yra R. K. b.t.k.g. skyrius, todėl rinkime visur aukas ir pačios aukokime, kad neleidus darbininkų kūdikius buržuazinėse prieglaudose marint.

MOTERYS VADOVĖS UŽ BLAIVYBĖS ĮSTATYMĄ.

Katalikės moterys per savo spaudą pareiškė, kad jos visais būdais priešinsis pakeitimui dabartinio "blaivybės" įstatymo. Jos pareiškė, kad "Moterys buvo pirmutinės, kurios reikalavo blaivybės įstatymo ir kovos už jo palaikymą". Tos moterys įsitikinę, kad tik blaivybės įstatymui esant bus galima tikėtis sveikesnių kūdikių išauklėjimo ir mažesnio vargo šeimynoje. Katalikės moterys (bent jų vadovės) nepažvelgia į tai, kad praktikuojant dabartinį "blaivybės" įstatymą girtuoklystė išsiplatinus nei kiek nemažiau, kaip kad buvo pirmiau. Veik retoj stuboj, kad nerasi "bravoro".

Blaivybę įvykinti įstatymų keliu, negalima reikia kovot su toms aplinkybėmis, kurios girtuoklystę gimdo o blaivybė pati įvyks.

NAUJAS SKANDALAS.

Neseniai spauda daug rašė apie tėvynainio Purickio šmugelį, bet dabar ir vel "mūsų tėvynėj" naujas skandalas. Žinios iš Lietuvos praneša, kad padaryta krata pas Socialės Apsaugos Skyriaus viršininką ir surasta daug maisto ir kitokių daiktų, kurie buvo siunčiami iš Amerikos našlaičiams ir biedniems. Viršininkas areštuotas ir laukia teismo. Veikiausia bus ilgas tyrinėjimas, o paskui "teismas".

Lietuvos šmugelninkams teismas, tai ne darbininkams, mat teismuose sėdi jų kolegos, tai bėdos nėra. Bile formalumas atlieka ir gerai. Buvusio Susisiekimo viceministerio Grinkevičiaus byla del nupirkimo prasčiausios anglies, užmokant kainą už geriausią, jau pasibaigė ir Grinkevičius likosi nubaustas 75 tūkstančiais auksinų pabaudos ir atsėdėt 7 dienas namų arešto. Anglies buvo pirktas už 2,000,000 auksinų. Lietuvos teismai tik skatina valdininkus prieš šmugelį su tokioms bausmėmis.

MUITAI ANT ĮGABENAMŲ PREKIŲ.

Belaukiant geresnių laikų, laikai vis blogėja. Algos visur kapojamos, gyvenimo kainos nei kiek nepuola žemyn, bet kaip kur po kiek pašoka arba stovi ant vietos, bet tuomi viskas nepasibaigia. Įvairių pramoninių trustams nekartą pakiša koją užsienio pigios prekės ir, kad tam užkirtus kelia, yra reikalinga augšti muitai.

Jungtinėse Valstijose yra daug suvartojama Cubos cukraus ir tas žinoma kenkia Amerikos cukraus trustui. Kad išgelbėjus Amerikos cukraus trustą ir suteikus jam galimybę plėst didesnius pelnus, tai Washingtono ponai įnešė bilių, kuriomis būtų uždedama \$1.84 taksų ant kiekvieno šimto svarų Cubos cukraus ir 2.30 ant atgabenimo iš kitų šalių. Tasai bilius, žinoma, milionams tuštis kišenes, o saujalė trustininkų lobs iš to.

Kitas vėla svarbus klausimas, tai muitai ant įgabenamų vilnų. Šiuom klausimu labai susirūpinę smulkieji pramonininkai, bet užtat jis, kaip kad ir taksos ant cukraus, yra naudingas stambiems trustams. Ant vilnų taikoma taksos nuo 45 iki 116 nuošimčių. Jeigu šie du įnešimai praeis, o veikiausiai jie praeis, tuomet Amerikos darbininkams vėla gaunamos algos "susitrauks". Apart virš paminėtų prekių, taksos yra taikoma ir ant kitokių išdirbinių kaip tai: stiklo, plieno ir kitų.

MOTERYS RENGIASI PRIE RINKIMŲ.

New Yorke Moterų Balsuotojų Lygos pirmininkė Hsy, reikalauja, kad visi kandidatų į valdiškas įstaigas viešai paskelbtų savo nuomonę apie blaivybės įstatymą, Lusco, mokytojų ištikimybės egzaminavimą ir kitus panašius įstatymus. Kaip Moterų Balsuotojų Lyga atsineša linkui šių įstatymų, kol kas nepasako. Jos daug kalba apie moterims aštuonių valandų darbo dieną, už sutrumpinimą vaikams darbo dienos ir uždraudimą viršlaikio dirbti. Taip pat jos daug kalba apie nusiginklavimą,

apie tarptautinį solidarumą išvengimui karų ir tt. ir tt.

Artinantis rinkimams visi kapitalistų klapčiukai gražiai kalba, kad pasigavus balsuotojus, bet rinkimams praėjus ir vėla rodo savo dantis. Dabar jie daug kalba apie karų prašalinimą, o kuomet karai kyla, tai visais būdais remia juos. Moterys nuo to neatsilieka.

VĒLA REIDAI ANT DARBININKŲ IŠTAIGŲ.

Kalama, Wash. padaryta reidas ant Darbininkų Partijos distrikto suvažiavimo. Reidas dayrta neva jieškant "svaigiančių gėrimų", bet jų daugiausia jieškota archyvuose. Areštų neįvyko.

Antras reidas padaryta ant Profesinių Sąjungų Švietimo Lygos ofiso Chicagoje. Čionai šnipai įsiveržę sudaužė spintas, pasigriebė įvairius dokumentus, knygas, antrašus, paveikslus.

Šalies ir valstijos valdžia, spėja būk Švietimo Lyga užsiima bombų mėtymu, rėlių liuosavimu ir tam panašiais darbais.

Jeigu streikai ir toliau tokiaime solidarume tęsis kaip ligi šiolei, veikiausiai bus suruošta ir daugiau reidų, kad tuomi nekreipus minių atydą nuo bėgančių streikų ir gręšančio krizio.

IŠTATYMAI PRIEŠ ATEIVIUS.

Viešpataujant šalyje ekonominiam suirimui, tai kad nukreipus amerikų darbininkų atydą nuo pamatinių suirimo prižasčių, bandoma visą dabartinį judėjimą suversti ant ateivių darbininkų. išandiena Washingtonas tik ir susirūpinęs, kaip daugiau pravesti įstatymų, persekiojančių ateivius.

Johnsonso bilius siulo ateiviams dideles taksas ir pasportų sistemą, kaip kad buvo senojoj Rusijoje. Jeigu tasai bilius praeis, tuomet Amerikos ateiviai darbininkai, jeigu norės persikelti iš vienos vietos į kitą,

turės gauti iš policijos tam tikrą persikėlimui leidimą. Bet tokio sumanymo Wallstryto atstovams nepakanka, jie dabar parūpino dar žiauresnį įstatymams sumanyimą. Kongresmonas Edmonds, respublikonas įteikė tokį sumanyimą, kuriuomi vaduojantis būtų galima:

Be jokių ceremonijų visus deportuoti; už dalyvavimą maištingose susirinkimose.

Deportuoti ateivį ir jo šeimyną, jeigu jis kuom nors kriminaliai nusikals priešais Amerikos įstatymus, bet už tokį nusikaltimą, kaltinamasis turi atsėdėti kalėjime pirm deportavimo.

Jeigu šis sumanymas taptų įstatymu, tuomet į kalėjimus grūdimas ir deportavimas eitų masiniai, nes kiekvienas darbininkų susirinkimas, kaip laike streikų ir bedarbės, lengvai gali būti apšaukta maištingu ir jame dalyvaujanti būti areštuojami. Tam darbui kongresmonas Edmonds reikalauja pusės milijono dolerių, bet darbas puikiai būtų galima varyt pirmyn ir be tos pusės milijono dolerių, jog dabar ir be tokio įstatymo streikuojantiems mainiejiams, kaip ir daugeliui kitų darbininkų, nevisur valia laikyti masiniai susirinkimai.

Amerikoje revoliucinis judėjimas pradeda užimt vis platesnes ribas, kad sutūrėjus tąjį judėjimą, valdančioji klasė, bando kaltininkų jieškot vien tik pas ateivius, bet tos pastangos bus veltui, nes mes matome, kad dabartiniame judėjime jau nemažą rolę lošia ir patys amerikoni darbininkai. Per tai, kad ir įvyktų tokie deportavimai, Amerikos kapitalistai ramiai miegot negalės, nes darbininkų judėjimas sparčiai žygiuoja pirmyn.

NAUJAS LIETUVOS DARBININKŲ LAIKRAŠTIS "DARBININKŲ VIENYBĖ".

Neseniai mes per "M. B." raginome kuopas, kad remtų Lietuvos darbininkų leidžiamą laikraštį "Žariją", bet "Žarijos" jau nebėr. Ji likosi kaip ir daugelis pirmes-

nių Lietuvos darbininkų leidžiamų laikraščių "demokratinės" buožių valdžios pasmaugta.

Dabar Lietuvos darbininkai leidžia "Darbininkų Vienybę". Turbūt niekur nėra taip bjauriai persekiojama darbininkų spauda, kaip Lietuvoje. Streikai ir visokis darbininkų judėjimas persekiojamas ant kiekvieno žingsnio. Juk šiandien žinome, kad Kaune policijos ir šnipų randasi didesnis skaitlius, negu pramonės darbininkų. Kiekvienas valkata, bei kokis nors padauža, visi jie randa sau užsiėmimą policijos stotyse. Pertai apie darbininkų laisvę negali būt nei kalbos. Tokioms aplinkybėms esant, darbininkiško laikraščio leidimas be galo sunkus, bet nepaisant į tas bjaurias aplinkybes Lietuvos draugai veikia. "D. V." pirmame numeryje redakcija rašo:

"Už tą patį užmokėsi pragyventi nebegalima, reikia vėl griebtis kovos priemonių, kad šiek tiek pakėlus ir darbo užmokestį. Bet darbdaviai stipriau pradeda spirtis, kovot su jais sunkiau. O čia dar streikų, susirinkimų, žodžio spaudos ir kitos laisvės kibo ore. Jomis naudojasi tik buržuazija prieš darbininkus. Rinkimams į nuolatinį seimą artinanties, visos buržujų, buožių ir jų pataikūnų partijos pradėjo gerintis darbininkams, vėl pilt pažadėjimų, kad jų balsais praeitų seiman."

Matome, kad apart kasdieninės kovos, Lietuvos darbininkai rengiasi prie rinkimų. Tame darbe be stiprios spaudos apsieiti negalima, bet Lietuvos darbininkų judėjimas finansinių žvilgsniu žiūrint labai silpnas. Jam reikalinga skubi parama, reikalinga aukos. Tiesa, mes labai esame užimti su aukų rinkimu: renkam Rusijos bado liams, streikieriams, mūsų spaudai ir daugeliui kitų reikalų. Tūli iš mūsų tarpo net pradeda pavargti atsimenant senus laikus, kuomet tiek tų aukų nereikėjo, bet turime nepamiršt, kad keli metai atgal kova tarpe darbo ir kapitalo nebuvo taip aštri. Šiandien kova visur verda ir darbas eina daug platesnia vaga. Lietuvos darbininkų judėjimas mums turi būt taip jau

svarbus, kaip ir šiandieniniai Amerikoje streikai ir kiti reikalai. Todel rėmimas Lietuvos darbininkų judėjimo finansiniai neišvengtinas. Visur rinkim aukas ir pačios aukokime. Aukas siųskite per Lietuvos Draugų Atstovybę.

Šį straipsnelį bestatant atėjo pranešimų iš Lietuvos, kad jau "Darbininkų Vienybė" valdžios sustabdyta. Vieton to leidžiama "Kova". Kaip ilgai "Kova" galės eiti, ateitis parodo.

MAČIAU.

Mačiau aniuolus sparnuotus,
Mačiau velnius aš raguotus,
Mačiau dangaus aš grožybes,
Mačiau pragaro baisenybes.

Mačiau turčius tik puotaujant

Mačiau vargšus elgėtaujaant.

Mačiau moteris bagočių,

Geria, valgo sočiai!...

Mačiau juodus mūrus
Sargais aplink apstatytais,
Štangoms langai apkalti,
Duryms sunkiai užrakytos.

Mačiau mūs draugus kankinant:

Rankos retėžiais rakinant,

Mačiau seną motinėlą,

Kuri verkė sūnužėlio.

Kad budelis jį kankino,

Kurį mažą ji augino,

Supo vygėj ir bučiavo.

Linksmi dainą jam dainavo.

Mačiau gamtos grožybes,

Mačiau mainierių lindynes,

Mačiau bažnyčias didžiausias

Ir klebonijas puikiausias.

Viskas mūs rankom padirbta,

Bet ne del mūs turtai skirta.

Kodel mums nēr tos malonės,

Argi mes jau nesam žmonims?

J. Bendokaitis.

Susirado Paguodą

BUOLIO SUNUS

I.

Kleraičių Katrelė net pašoko iš džiaugsmo, kuomet ūkininkas Buožaitis, linksmas ir simpatiškas žmogus, pasiūlė jai penkis rublis algos daugiau, negu kiti apielinkės ūkininkai buvo jai siūlę. Apart siulomosios algos, jeigu Katrelė ištikimai tarnaus, Buožaitis pažadėjo ir dovanų suteikti, kuomet ji užbaigs tarnystės laiką.

—Jeigu kada norėsi atlankyti motiną, tai irgi neišleisime tuščiomis rankomis, visuomet galėsi nunešti jai šį-tą lauktuvių, — kalbėjo Buožaitis. — O vargo pas mane nedaug matysi. Namų ruoštai būsite dvi, apart šeimyninkės, kuri merginoms pagelbėti irgi niekuomet neatsisako, o laukų darbams visuomet samdome keletą dienininkių. Labiausia ko man reikalinga, tai ištikimybės. Ne dėl kit-ko ir važiauvau taip toli, nes nuo gerų žmonių girdėjau Katrelę esant teisinga ir dora.

—Jau kaslink to, tai, ačiu dievui, negirdėjau ant savo dukrelės užmetimų. Visi ją giria. Jei ne mažumas algos, tai ir šįmet būtų pasilikusi pas senąjį ūkininką. Mergelka jau pačioj sveikatoj, o ūkininkas vis rokuoja, kad esanti jauna, nesuaugusi; vis skundžiasi blogais metais, — kalbėjo Katrelės motina.

Aš metų blogumu nesiskundžiu. Jei laukų derlius kuriais metais būna prastesnis, tai išsiverčiu priaugančiais gyvuliais, pienu. Dejuoti nereikia. Ištikimi samdininkai visuomet gauna nuo manęs daugiau, negu sulygta. Tik bėda, kad šiais laikais žmonės greitai išdyksta ir ištikimų nedaug rasti...

—Katrelei išdykumo ir nedorumo niekas iki šiol neprikišo, ir tikiu, kad nesusilauks ji priekaištų už tatai. Bet dėl visko, meldžiu tamistos pridabojimo. Žino-

te, šią gadynę keliai slydus, jaunuomenė greitai paslysta blogojon pusėn. Tačiau, dorai išauklėtai savo dukrelei pasitikiu, o tamstos pridabojimui — taipgi, — maloniai žvelgdama į Buožaitį, kalbėjo motina.

Buožaitis, palikęs tris rublius rankpinių ir pažadėjęs už savaitės atvažiuoti Katrelės išsivežti, iškeliauvo.

II.

Buožaitis gyveno nors ir ne visai arti miesto — buvo apie mylia toumo, — bet sykį savaitėje visuomet važiuodavo miestą, vežinąs parduoti kokią pūrą-kitą javų, sūrių, sviesto ir kitokių daiktų. Vasarą, kada vyrų svarbesni darbai buvo lauke, Buožaitis pats eidavo laukų dirbtų, o miestą leisdavo pačią su Katrele.

Tarnysta Katrelei nepasunko. Nemelavo Buožaitis samdydamas ją. Darbais virš jos spėkų neapkrovė. Kitur ji buvo mačiusi ir sunkesnių dienų. Vienas dalykas Katrelei keistai atrodė, tai besimeilimumas Buožaičių vyresniojo sūnaus Petro prie jos. Jis prie Katrelės pradėjo lysti tuojaus, kaip tik ji atėjo tarnauti. Ji jo meilimumą iš syk laikė už pajuoką, bet laikui bėgant, tankiai pati viena apsvaistydama jo visus prikalbėtus pažadus, pradėjo manyti, kad gal-būt ir ištikrųjų Petras ją pamylo? Juk jeigu kas blogo su ja nutiktų, jeigu Petras suvyliotų ją, tai apart skriaudos jai, jis užtrauktų didelę gėdą savo namams ir šeimynai.

Besiartinant kareiviavimo tarnystei, Petras nusprendė rudenį išvažiuoti Amerikon.

—Kareiviauti neisiu, — sakydavo Petras Katrelei. — Kam man dykai vargti kelis metus kariuomenėj, kad aš galiu liuosai gyventi kitur. Tavęs gi, Katrele, aš niekuomet neužmiršiu. Jeigu neišgausiu nuo tėvų pinigų tiek, kad užtektų abiejų kelionei, tai nuvažiauos Amerikon, pirmuosius pinigus uždėrbes, atsiųsiu tau. Mano prisirišimas ir meilės linkui tavęs, niekas nenutrauks. Panašią mergelę tau, mano širdis neris visame pasaulyje. Myliu ir mylėsiu amžinai tiktai tave vieną.

—Abejoju, Petrai. Nelygus mudu. Tu turtingas ūkininkaitis, o aš visai beturtė...

Kas man turtai? Amerikon nuvažia-
vęs būsiu lygus su visais darbininkais. Aš
ir dabar stataus lygiu tau.

Statytis lygiu, bet tikrenybėje didelis
skirtumas; ir, gal-būt, tą skirtumą tu vė-
liaus primesi man?

—Niekados! Kuomet užsibaigs tavo
tarnystės laikas, — kalbėjo Petras, — jei
norėsi, galėsi eiti pas savo motiną pavie-
šėti, o paskui vėl sugrįžsi pas mano tėvus
ir būsi čionai patol, pakol aš neatsiūsiu
pinigų tavo kelionei Amerikon. Tavęs nie-
kas iš čionai nevarys. Aš tatai pasakysiu
tėvams.

Katrelė nors ir ne ūmai, nors ir po il-
gų abejonių, vienok įtikėjo Petro žodžiams.
Juk visa, ką Petras apie ją kada nors iš-
sireiškė, yra tiesa. Ji ir graži, kokios pa-
rinkti sunku, ir darbšti, nuoširdi, teisinga,
kodel gi Petras negalėtų jon įsimylėti?

Pamylo ji Petrą visa širdimi ir visuo-
met stengėsi jam įtikti.

III.

Vasara Katrelei prabėgo smagiai. Jos
mintyse pynėsi puikus ateities vaizdai.

Tik beširdis ruduo, naikindamas vasa-
rinę gamtos grožę, atnešė ir Katrelei liū-
dėsį. Kaip šiaurinis vėjas, nudraskęs nu-
plėšęs gėlių žiedelius ir medžių lapelius, at-
nešė nelauktą-netikėtą liūdnumo įspūdį,
taip ir Katrelei pasidarė liūdno gyvenimo
dienos netekus mylimo bernelio Petro. Jis,
nelaukdamas nei pašaukimo kareivijos
tarnystėn, apleido namus ir išdūmė Ame-
rikon.

Katrelė liūdėjo, kaip liūdėti gali tik
nelaimingiausia mergelė. Niekas jos nebe-
pralinksmino, niekas nepaguodė.

Baigiant tarnystę, visi Buožaičių šei-
mynos nariai pradėjo į Katrelę šnairuoti,
su panieka į ją žiūrėti. Nors žodžiais Kat-
relei ir nieko jie nesakė, bet iš jų akių la-
bai lengvai buvo galima išskaityti panie-
kos ir koliojimo žodžius. Net ir samdyta-
sis piemuo, su kuriuomi Katrelė visą laiką

gražiuoju sugyveno, ir tas vis tankiau
pradėjo pasityčioti iš jos liūdėsio.

—Kad tik greičiau pasibaigtų mano
tarnystė, — manė sau Katrelė, — eičiau
pas motiną, gal nors pas ją rasčiau nusi-
raminimą ir paguodą.

IV.

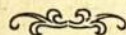
Kleraitienė Katrelę pasitiko meiliai.
Džiaugėsi, kad jos vienatinė duktė bent
kiek galės pabūti namie. Vasarą pati nie-
kur negalėjo išeiti delei įsisenėjusios ir
nuolatos ją varginančios kaulų ligos, o Kat-
relė irgi vos tik porą sykių teatlankė ją.
Išsilgo matušė mylimos dukrelės.

Katrelė betgi nebuvo linksma; nerado
susiramavimo nei pas seną matušę. Moti-
na veikia pastebėjo jos liūdėsį ir suprato
liūdėsio priežastį. Pradėjo klausinėti, kaip
tatai viskas nutiko. Katrelė nieko neslėp-
dama išsipasakojo. Motina buvo beprade-
danti barti dukrelę, bet ką gi, padarytos
klaidos barimu neatitaisysi — pervėlu, o
antra, Katrelė už savo klaidą irgi kenčia
skaudžiai. Nebebarė, tik graudžiai apsiver-
kė abidvi.

Katrelė nors ir turėjo kibirkštėlę vil-
ties linkui Petro prižadų, bet motina tai
vilčiai visai netikėjo. Ji per gyvenimą re-
gėjusi daug panašių įvykių, įvykių, kurie
buvo remti švenčiausiais prisiekavimo pri-
žadais; ji įsitikinusi, kad visi prižadai, y-
pač turtingesniųjų biedniams, yra me-
lagingi.

Laikui bėgant, nyko viltis ir pas Kat-
relę; nyko ji ypač delto, kad tas gerasis
Petras net nei vieno laiškėlio jai neparašė.
Kaip tik iš akių, tai ir užmiršo ją.

(Pabaiga sekamam num.)

Veik kiekviename streike Amerikos
studentai pasižymi streiklaužiavimu. Da-
bartiniame gelžkeliečių streike, Scranton,
Pa. atgabenta 20 streiklaužių, tarpe kurių
didžiuma yra kolegijų studentai.

KORESPONDENCIJOS

ROCKFORD, ILL. Kuopa nutarė parsitraukti lapelių iš Centro, reikale organizavimo komitetų šelpimui streikuojančių mainierių.

HUDSON, MASS. L.M.P.S.A. 100 kuopa rengia bendrai pikniką su A.L.D.L.D. kp. Lietuvos politinių kalinių naudai.

CENTRAL BROOKLYN, N. Y. 93 kp. bendrai su A.L.D.L.D. kuopa 13 d. rugpjūčio buvo surengusi išvažiavimą, kuris visais žvilgsniais pavyko. Kuopa sparčiai darbuojasi Rusijos bado lių šelpime.

MILWAUKEE, WIS. 89 KP. Atsiliepiant į bendro veikimo ideją, ją pradeda vykinti gyveniman ir tarpe Milwaukės lietuvių darbininkų. To darbo pravedimui gyveniman L.M.P.S.A. kp. bendrai su A.L.D.L.D. ir A.D.P. kp. turi išrinkę po tris delegatus ir darbą mano pradėt sparčiai varyt pirmyn.

LOS ANGELES, CAL. L.M.P.S.A. 66 kuopa bendradrai su A.L.D.L.D. ir A.D.P. kuop. rengia pikniką streikierių naudai. Neperseniai kuopa turėjo parengusi pikniką, kuris nusisekė neblogo ir kuopai liko kiek pelno.

ROCHESTER, N. Y. L.M.P.S.A. 26 kp. komisija laike Gedimino Draugystės pikniko surinko aukų \$31.05 streikuojantiems angliakasiams. Kuopa bendrai su A.L.D.L.D. ir A.D.P. kuop. nutarė vesti vaju pardavinėjime šerų atstatymui Rusijos industrijos.

BROOKLYN, N. Y. Pirmą kuopa nutarė parsitraukti platinimui lapelių bendro fronto klausymu.

CHICAGO, ILL. Trečias Rajonas bendrai su A.L.D.L.D. ir A.D.P. išleido lapelius Lietuvos pripažinimo klausimu.

CLIFFSIDE, N. J. Kuopos narės smarkiai darbuojasi, kad gavus naujų narių.

Pelėda.

• CHICAGO, ILL.

Skaitant laikraščius niekuomet netenka ma-

tyt aprašant mūsų 58 kp. veikimą. Gal tuli mano, kad toji kuopa ir visai nieko neveikia, bet kaip tik priešingai; kuopa pusėtinai darbuojasi bendrai su A.L.D.L.D. kuopa, turi įsteigus vaikų draugijėlę po vardu Ateities žiedas. Draugijėlė turi net 90 narių, kuriuos mokina dainų, lietuvių kalbos, gramatikos. Baigiantis žiemos sezonui vaikų draugijėlė buvo surengusi porą vakarų, kuriuose programą išpildė patys vaikai. Nuo vakarų liko ir pelno.

Liepos 3 d. vaikų draugijėlė buvo surengusi išvažiavimą į Jeffersono miškus. Išvažiavimas davė \$10 pelno.

Liepos 16 d. 58 kp. turėjo draugišką išvažiavimą į Jefferson'o mišką. Šiame išvažiavime draugės turėjo paruošusios ir serijų del išlaimėjimo su septyniom dovanom, kurias suaukojo pačios draugės. Daugiausiai atsižymėjo dovanomis draugės Biskupaitienė ir Jakavičienė aukodamos brangius rankų darbo mezzinius. Turiu priminti, kad komisija surengimui šio išvažiavimo daug pasidarbavo.

Paskutiniame susirinkime nutarta paaukot iš kuopos izdo \$5 streikuojantiems angliakasiams. Taipgi kuopa turi pašelpos skyrių del F. of S. R., iš kurio kas mėnuo aukoja. Nekurios narės taip pat aukoja kas mėnesis tam tikslui.

Kuopoj ypatingumą nesiranda, visos narės veikia išvien, pilnos energijos ir pasišventimo dirbt del darbininkiškos gerovės. Bet vienas yra nemalonumas, kurį norėčia priminti, nes tai yra neišvengiama. Nekurios narės turi praštą papratimą ar apsileidimą ir nesilanko į susirinkimus. Draugės, mum yra svarbiausia — tai susirinkimai, o jūs apleidžiate juos. Meskit tą blogą papratimą, kurios jį turėjote. Kurioms rūpi darbas, tos niekuomet nepamiršta ateitį į susirinkimą, nes sykį į mėnesį galima surast laiko kiekvienai, kuri tik nori dalyvaut veikime.

Kuopos Korespondentė

Nuo red. Dalį šios korespondencijos apleidžiam, nes pusėtinai senas dalykas. *Red.*

SO. BOSTON, MASS.

Liepos 11 d., 1922 m. L.M.P.S. 13-tos kuopos įvyko mėnesinis susirinkimas. Tarpe kitų tarimų prieita prie L.M.P.S. Centro Pildančiojo Komiteto nominacijos 1923 metams. Pirmiausiai eina apkabėjimas, kalba d. K. B. Ji sako:

186155

